

Položaj i uloga neuropsihijatrijske bolnice "Dr. Ivan Barbot" Popovača u zdravstvu Sisačko-moslavačke županije

Marina Kovač, Adela Matušin

Neuropsihijatrijska bolnica "Dr. Ivan Barbot" Popovača

I Povijesni osvrt

U jednom od najljepših predjela Moslavine, na nekadašnjim vlastelinskom imanju grofova Edrödy, 1934. godine Beogradska državna bolnica za duševne bolesti, kojom je ravnao prim. dr. Ivan Barbot, osnovala je "Odjeljenje u Moslavini - Popovači". Na temelju tog odjeljenja, tzv. depandanse, razvila se Neuropsihijatrijska bolnica "Dr. Ivan Barbot" u Popovači koja u znak priznanja od 1974. godine nosi ime svog osnivača, prim. dr. Ivan Barbot. Povijest bolnice slijedi konceptualni i vremenski razvoj psihijatrijske struke u Europi. Prvi bolesnici iz Psihijatrijske bolnice u Beogradu dolaze u tzv. Veliki dvorac 1. studenog 1933. godine, a 1934. godine dolazi grupa od oko 140 bolesnika s medicinskim, tehničkim i administrativnim osobljem. Depandansa u Moslavini idućih godina proširuje se kupnjom drugih objekata / dvoraca /.

Odjeljenje u Moslavini - Popovači 1940. godine odvaja se od matične bolnice i osamostaljuje pod nazivom Bolnica za umobolne u Moslavini, a prim. dr. Ivan Barbot napušta Beograd i postaje prvim ravnateljem Bolnice. U prvo vrijeme bolnica je bila pretežno azilnog tipa, namijenjena kroničnim psihijatrijskim bolesnicima. Uz metode liječenja uobičajene za to vrijeme, dominantnu ulogu ima terapija radom kao važan rehabilitacijski postupak. Pedeset se godina grade novi objekti za smještaj bolesnika. U studenom 1962. godine prim. dr. Ivan Barbot odlazi u mirovinu. U daljnjem radu Bolnicom rukovode mnogi ugledni stručnjaci, te slijedi razdoblje funkcionalnog restrukturiranja bolničkih odjela i službi, što se odražava i na kvalitetu stručnog rada. S vremenom Bolnica širi svoje područje djelatnosti, s posebnim naglaskom na forenzičku psihijatriju, te postaje središnja ustanova za liječenje psihijatrijskih, ali i neuroloških i internističkih poremećaja.

Razvoj Bolnice posljednjih je godina usmjeren razvoju socioterapijskih metoda i razvoju izvanbolničkih psihijatrijskih službi, uz daljnji razvoj forenzičko-psihijatrijske djelatnosti.

II Organizacijska struktura Neuropsihijatrijske bolnice "Dr. Ivan Barbot" u Popovači

Bolnica je paviljonskog tipa smještena djelomično u zgradama starog dvorca iz 19 stoljeća, a djelomično u zgradama građenim 50-tih i 80-tih godina prošlog stoljeća. Sve zgrade traže redovito održavanje koje je izostalo u godinama Domovinskog rata, ali se kroz Decentralizirana sredstva Sisačko-moslavačke županije zadnjih nekoliko godina pokušavaju urediti prioriteta.

Osnovna djelatnost Neuropsihijatrijske bolnice "Dr. Ivan Barbot" Popovača je stacionarna psihijatrijska, te psihijatrijska, internistička i neurološka polikliničko - konzilijarna zdravstvena zaštita.

Rad u Bolnici provodi se kroz 19 psihijatrijskih odjela kao organizacijskih jedinica, zajedničkim medicinskim službama s internističkom i neurološkom poliklinikom i dijagnostikom, službom za psihodijagnostiku, službom za socijalni rad, službom za radno okupacijsku terapiju i rehabilitaciju i drugim službama medicinskog tipa potrebnim za obavljanje osnovne djelatnosti.

Ukupni kapacitet bolnice je 805 bolesnika, koji su raspoređeni na 19 odjela.

Službe za stacionarno liječenje:

- Odjel za urgentnu psihijatriju / VIII A /
- Odjel za akutnu psihijatriju / IA muški, i VI ženski /
- Odjel za subakutnu psihijatriju / I B muški i V ženski /
- Odjel za produženo liječenje / II B i IV muški; IX ženski /
- Odjel za neuroze i granična stanja
- Odjel za alkoholizam i druge ovisnosti / IIA /
- Odjel za gerontopsihijatriju / VII /
- Odjel za kroničnu psihijatriju / X A i X B /
- Odjel za detoksikaciju i liječenje somatskih bolesti psihijatrijskih bolesnika /VIII B/

Na svim se odjelima, osim farmakoterapijskog, provodi i socioterapijski program liječenja po tipu terapijske zajednice i male grupe, uz određene specifičnosti u organizaciji terapijskih aktivnosti na pojedinim odjelima, ovisno o profilu bolesnika koji se na odjelu liječe. Na većem dijelu odjela provodi se i grupna, obiteljska, te individualna psihoterapija, a na nekim je odjelima organizirana i psihoterapija za ambulantne bolesnike. Pri pojedinim odjelima također djeluju i psihijatrijske ambulante. Rad s bolesnicima organiziran je timski, te u provođenju liječenja sudjeluju, uz liječnike psihijatre, te specijalizante i sekundarce i socijalni radnici, psiholozi, defektolozi - socijalni predagozi, viši radni terapeuti, te više i srednje medicinske sestre i tehničari. Cjelokupni je rad svih djelatnika ujedinen u etici, stručnosti i cjelovitom pristupu duhovnom, duševnim, tjelesnim i društvenim sastavnicama pojedinca kao najvišim vrijednostima kojima svi težimo.

Zavod za forenzičku psihijatriju

Tretman forenzičkih psihijatrijskih bolesnika u Neuropsihijatrijskoj bolnici "Dr. Ivan Barbot" u Popovači počinje 1963. godine. Tada je bio primljen prvi forenzički pacijent na čuvanje i liječenje u tzv. Paviljon za nemirne bolesnike sklone bijegu. Već je slijedeće godine u taj prostor primljeno još 7 sudskih bolesnika. Potkraj sedamdesetih godina intenzivira se razvoj Bolnice i uspijeva se zainteresirati širu društvenu zajednicu, tako da se odlukom Sabora RH gradi Zavod za liječenje i čuvanje psihički abnormalnih delikvenata, čija je prva faza dovršena 1982. godine. Danas Zavod za forenzičku psihijatriju u izgradnji / druga faza Zavoda nikada nije završena / ima posteljni kapacitet od 200 kreveta, te čini najveću instituciju takve vrste u Republici Hrvatskoj. Zavod se sastoji od 5 organizacijskih jedinica, / svaka jedinica može prihvatiti 40 bolesnika /, zatim od odjela za radno-okupacijsku terapiju, te sportske dvorane. U Zavodu rade specijalisti s edukacijom iz forenzičke

psihijatrije, a rad je organiziran timski, tako da, uz forenzički educirane psihijatre, rade i psiholozi, socijalni pedagozi, socijalni radnici, medicinske sestre i tehničari. Osim liječenja nebrojivih osoba, provode se i vještačenja iz područja građanskog, obiteljskog i radnog prava. Uz medikamentozno liječenje, primjenjuju se različiti oblici psihoterapije, kao i različiti socioterapijski postupci, koji uključuju provođenje rehabilitacije i resocijalizacije forenzičkih pacijenata. Intenzivno se surađuje s drugim srodnim psihijatrijskim, i pravosudnim institucijama. U Zavodu se provodi znanstveno-istraživački rad.

Dnevna bolnica

Dnevna bolnica, koja je u našoj ustanovi osnovana krajem 2002. godine, odnosno početkom 2003. godine, djeluje pri II A odjelu / kao Dnevna bolnica za liječenje alkoholizma i drugih ovisnosti /, pri II B odjelu / kao Opća psihijatrijska dnevna bolnica /, te pri Odjelu za neuroze i granična stanja / za PTSP/.

Za psihijatrijsku dnevnu bolnicu bolesnik treba biti fizički pokretan i psihički dovoljno kritičan, te socijaliziran u okviru mogućnosti svagdašnjeg dolaska i odlaska na liječenje. Za razliku od ambulantnog liječenja, riječ je o bolesnicima kojima treba intenzivniji svakodnevni tretman, a za razliku od hospitaliziranih bolesnika - nemaju previše udaljeno mjesto stalnog ili privremenog boravka.

Uz medikamentoznu terapiju, oboljeli su uključeni u individualne i grupne psihodinamske orijentirane psihoterapijske susrete, obiteljsku psihoterapiju, iskustvene, diskusijske i suportivne grupe, radne i okupacijske radionice. U radu dnevne bolnice sudjeluje multidisciplinarni stručni tim / psihijatar, sekundarni liječnik, socijalni radnik, medicinska sestra, psiholog, defektolog i radni terapeut /.

Dnevna bolnica pripada sadašnjosti i budućnosti. Ona predstavlja vrlo povoljno rješenje povezivanja šire društvene zajednice i tradicionalne institucijske psihijatrije. U radu dnevne bolnice pomažuće (ljekovito) je sve - svaka interakcija i komunikacija između bolesnika i osoblja. Iz svakog razgovora, susreta na hodniku i sličnih događanja oboljeli se osnažuju i uče prihvatljive modele ponašanja.

Ambulantne službe:

- Ambulanta za biologijsku psihijatriju
- Ambulanta za psihoterapiju
- Ambulanta za forenzičku psihijatriju
- Ambulanta za dječju i adolescentnu psihijatriju
- Internistička ambulanta / Opća internistička, Kardiološka s laboratorijem za EKG i Ergometriju, te Ambulantom za UZV srca, Dijabetološka, Gastroenterološka s laboratorijem za endoskopiju
- Neurološke ambulante / Ambulanta za epilepsiju, Ambulanta za ekstrapiramidne bolesti, Ambulanta za neurloški ultrazvuk, EEG laboratorij /

Zajedničke medicinske službe:

- Služba za neurološku specijalističko-konzilijarnu djelatnost s neurofiziološkom dijagnostikom
- Služba za internističku dijagnostiku i liječenje
- Služba za radno-okupacijsku terapiju i rehabilitaciju
- Služba za psihodijagnostiku
- Služba za socijalni rad
- Prijemna ambulanta i kancelarija
- Medicinsko-biokemijski i hematološki laboratorij
- Prosektura
- Radiološka i ultrazvučna dijagnostika

- Ljekarna

Specijalističko-konzilijarne i dijagnostičke službe

Polikliničko-konzilijarne službe, koje su organizirane kroz Službu za neurološke specijalističko-konzilijarne djelatnosti s neurofiziološkom dijagnostikom, te Službu za internističku dijagnostiku i liječenje uz konzilijarno zbrinjavanje bolesnika na bolničkim odjelima, ostvaruju i specijalističku zdravstvenu zaštitu za značajni dio stanovništva Sisačko-moslavačke županije, a i za dio stanovništva nekoliko susjednih županija. U sklopu njih djeluje niz internističkih i neuroloških subspecijalističkih ambulanti: Opća internistička, Kardiološka s laboratorijem za ultrazvuk srca i Laboratorijem za EKG i Ergometriju, Dijabetološka, Gastroenterološka s laboratorijem za endoskopiju, te Ambulanta za epilepsiju, Ambulanta za ekstrapiramidne bolesti, EEG laboratorij, te Ambulanta za neurološki ultrazvuk. Od dijagnostičkih službi za potrebe bolnice, kao i dijela izvanbolničkih korisnika, razvijena je djelatnost za radiologiju i ultrazvuk, koja obavlja spektar pretraga iz područja konvencionalne radiologije, te Medicinsko-biokemijski i hematološki laboratorij. Rad svih tih službi, kao i kontinuirano nastojanje da se njihov rad unaprijedi i poboljša, od iznimne je važnosti za ukupnu kvalitetu rada i zdravstvenih usluga koje bolnica pruža kako bolničkim, tako i izvanbolničkim pacijentima. S gledišta bolesnika, kako bi se olakšalo komuniciranje i sve navedene službe korisnicima učinile pristupačnim, rad svih tih službi koordiniran je preko središnjeg informacijskog pulta.

Ostale službe:

- Služba za pravne, kadrovske i administrativne poslove
- Služba za ekonomsko-financijske poslove
- Služba za prehranu
- Služba za tehničke poslove

Za obavljanje navedenih sadržaja bolnica ima zaposlenih 610 djelatnika, od čega 565 djelatnika u radnom odnosu na neodređeno vrijeme te 45 na određeno vrijeme.

U ukupnom broju zaposlenih od 610, 54 su liječnici, u širokom rasponu stručne izobrazbe, od liječnika pripravnika do specijalista, magistara i doktora medicinskih znanosti, te značajan broj stručnih suradnika / psihologa, defektologa, socijalnih radnika, radnih terapeuta /. Trenutno se na specijalizaciji u drugim ustanovama nalazi 16 liječnika / 13 iz psihijatrije, 1 iz neurologije, 1 iz interne i 1 iz radiologije.

Kvalifikacija	Zdravstv. djelatnici i suradnici	Nezdrav. djelatnici	Ukupno djelatnici	Struktura prema ukupnim	Struktura zdravstv. prema ukupnim	Struktura nezdrav. prema ukupnim
VSS	78	7	85	13,94	12,79	1,15
VŠS	33	4	37	6,06	5,41	0,66
SSS	219	38	257	42,13	35,90	6,23
VKV	-	8	8	1,32	-	1,31
KV	7	60	67	10,98	1,15	9,84
NKV	46	110	156	25,57	7,54	18,02
	383	227	610	100,00	62,79	37,21

Tablica 1. Broj zaposlenika i kadrovska struktura na dan 31.08.2005. godine

Zdravstveni djelatnici u ukupnim djelatnicima sudjeluju s 62,79 %, a nezdravstveni djelatnici s 37,21 %.

Prijem bolesnika

Preko Prijemne ambulante odvija se hitni psihijatrijski prijem, kao i prijem bolesnika koji u našu ustanovu dolaze radi potrebe produženog psihijatrijskog liječenja, a na indicaciju postavljenu od psihijatra pri psihijatrijskim odjelima općih bolnica u nizu županija s kojima Bolnica ostvaruje stalnu suradnju. Prijemna ambulanta sa svim svojim osobljem, osim stručne, ima i iznimnu važnost kao mjesto na kojem bolesnik i njegova obitelj, često u stanju tjeskobe, zbunjenosti i stresa, mogu steći prvi dojam o ustanovi i ljudima koji u njoj rade, te osjetiti brigu, ljudskost i podršku u suočenu s bolešću i prijemom u psihijatrijsku bolnicu. Kroz Prijemnu ambulantu vodi se i prijem forenzičkih pacijenata, koji u bolnicu dolaze po nalogu Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi.

U strukturi liječenih pacijenata više od polovice participiraju pacijenti izvan Sisačko-moslavačke županije. Prema podacima HZJZ od ukupnog broja hospitalizacija zbog vodećih mentalnih bolesti i

poremećaja našoj ustanovi gravitiraju pacijenti iz Virovitičko-podravške, Požeško-slavonske, Brodsko-posavske, Osječko-baranjske, Vukovarsko-srijemske, Koprivničko križevačke, Međimurske, Varaždinske, ali i značajni dio Zagrebačke županije.

Tako npr. od ukupnog broja shizofrenih bolesnika u Virovitičko-podravskoj županiji njih 81,8% se tijekom 2002. liječilo u našoj ustanovi. / Tablica 1. /

DIJAGNOZA ŽUPANIJA	ALC F 10 [%]	SCH F 20 [%]	DEPRESIVNE EPIZODE F 32 [%]	TEŠKI STRES I POREMEĆAJ PRILAGODBA F 43 [%]
SISAČKO-MOSLAVAČKA	74,0	83,0	74,4	67,3
ZAGREBAČKA	-	14,8	15,2	-
KOPRIVNIČKO-KRIŽEVAČKA	3,4	12,7	-	-
BJELOVARSKO-BILOGORSKA	20,9	39,8	21,7	14,3
VIROVITIČKO-PODRAVSKA	64,5	81,8	25,0	13,7
POŽEŠKO-SLAVONSKA	-	31,8	-	14,7
BRODSKO-POSAVSKA	17,7	47,5	-	-
OSJEČKO-BARANJSKA	60,5	77,6	24,2	10,0
VUKOVARSKO-SRIJEMSKA	6,5	19,7	-	-

Tablica 2. Gravitiranje bolesnika u Bolnici Popovača prema dijagnozama, u 2002. godini

Izvor: HZJZ, Mentalne bolesti i poremećaji u Republici Hrvatskoj, Zagreb, 2004.

Radna terapija i Klub bolesnika

U našoj bolnici aktivnosti radno-okupacijske i rekreativne terapije provode od 1963. godine u okviru Odjela radne terapije organiziranog u obliku radionice pri Forenzičkom zavodu, radionice za ženske odjele, te radionice za muške odjele, uz grupu za održavanje parkova Bolnice. Metode radne terapije provode se kroz okupacijske i kreativne grupe, radno-terapijske grupe, te sportsko-rekreativne grupe. U radu Odjela radne terapije primjenjuju se multidisciplinarnе metode i stručni pristup svakom bolesniku, s ciljem resocijalizacije i primjena uloge bolesnika u njihovoj socijalnoj sredini. U sklopu Odjela radne terapije nalazi se i Klub bolesnika.

(okrugla slika u plavom tonu)

Stručna, edukativna i znanstvenoistraživačka djelatnost

Prvi oblik trajne edukacije djelatnika naše ustanove, u koji su uključeni liječnici psihijatri, specijalizanti i sekundarci, psiholozi, socijalni radnici, te srednje i više medicinske sestre jest edukacija iz grupne analitičke psihoterapije pod supervizijom certificiranih grupnih analitičara Instituta za grupnu analizu pri Klinici za psihološku medicinu KBC Zagreb. Takav oblik naobrazbe, koji je otpočeo u Bolnici još od osamdesetih godina prošlog stoljeća, a kontinuirano od početka devedesetih godina, u znatnoj je mjeri doprinio kvaliteti liječenja i provedbe terapijskih postupaka u okviru terapijskih zajednica i malih grupa na bolničkim odjelima, te dnevnim bolnicama, kao i individualnom i grupnom psihoterapijskom radu s bolesnicima. Od 1991. godine organizirana je trajna supervizija za više i srednje medicinske sestre i tehničare.

Osim iz individualne i grupne analitičke psihoterapije, dio djelatnika educiran je ili se educira iz psihodrame, te kognitivno - bihevioralne, integrativne i drugih psihoterapijskih modaliteta, a dio djelatnika pohađa stručne i znanstvene poslijediplomske studije pri Medicinskom fakultetu sveučilišta u Zagrebu.

Stručnjaci Zavoda za forenzičku psihijatriju naše ustanove svojim idejama i stručnim savjetima sudjelovali su u stvaranju hrvatskog Zakona o zaštiti osoba s duševnim smetnjama koji je stupio na snagu 1. siječnja 1998. godine. Dio dugogodišnjeg stručnog i znanstvenog rada djelatnika Zavoda za forenzičku psihijatriju skupljen je i objavljen u knjizi radova "Iz forenzičke psihijatrije", objavljenoj 2002. godine (urednici; Prim.dr.sc. Tija Žarković-Palijan i Dražen Kovačević, prof.).

Bolnica Popovača, je nastavna baza za studente Medicinskog fakulteta u Osijeku / za kolegij psihijatrije i forenzičke psihijatrije /, za studente Visoke zdravstvene škole u Zagrebu, za Srednje medicinske škole u Pakracu i Sisku / iz predmeta Zdravstvena njega psihijatrijskog bolesnika/. Također smo baza za obavljanje stručne izobrazbe za studenata Visoke krim škole iz Zagreba.

Usko surađujemo sa svim zdravstvenim institucijama Sisačko-moslavačke županije i šire, kao i Centrima za socijalnu skrb s kojima zajedno radimo na rješavanju ne samo zdravstvenih već i socijalne problematike naših pacijenata.

Stručnjaci Bolnice aktivno sudjeluju u radu različitih kongresa i simpozija u zemlji i inozemstvu, prezentirajući na taj način svoja bogata iskustva stečena u svakodnevnom radu s psihijatrijskim pacijentima.

Posebno ističemo usku suradnju sa stručnjacima Centra za gerontologiju, HZJZ, na problematici gerijatrijske zdravstvene skrbi.

U okviru aktivnosti naše ustanove djeluju i dvije udruge i to: Udruga za rehabilitaciju i resocijalizaciju duševnih bolesnika i Udruga "Sretna obitelj"

Udruga za rehabilitaciju i resocijalizaciji duševnih bolesnika

Udruga je osnovana / 1986. / sa svrhom da djelatnost Odjela terapije radom poveže sa vanjskom sredinom, drugim udrugama i institucijama slične namjene kao i sa drugim faktorima društvene zajednice koji se trebaju upoznati sa problemima življenja duševnih bolesnika kroz rehabilitaciju i resocijalizaciju u Odjelu terapije radom bolnice "Dr. Ivan Barbot".

Ciljevi su:

- resocijalizacija i rehabilitacija duševnih bolesnika
- prevencija i ublažavanje hospitalizma
- postizanje što bolje prirodnosti i realne životne sredine tijekom liječenja
- jačanje samoinicijative i iskustva realnosti
- učenje socijalnih modela ponašanje
- razvoj osobnosti i kreativnosti
- suradnja sa srodnim udrugama i raznim ustanovama u zemlji
- edukacija članova Udruge i ostalih sudionika
- poticanje stručnog rada i usavršavanja
- poboljšanje uvjete življenja duševnih bolesnika

Udruga "Sretna obitelj"

Udruga je osnovana 2004. godine pri Bolnici Popovača. Cilj Udruge je briga za ljudska i građanska prava osoba s duševnim smetnjama ili osobama koje imaju potrebe slične osobama s takvim stanjem, te članova njihove obitelji. Udruga se bavi podizanjem kvalitete života obitelji duševnih bolesnika, te unapređenjem duševnog zdravlja kroz različite vidove aktivnosti.

Metode rada:

- suportivno - edukativne radionice za obitelji duševnih bolesnika / 2x mjesečno/
- promidžbeni i edukativni materijal za duševne bolesnike i obitelji
- web - stranice za informacije i edukaciju

Aktivnosti Udruge:

- psihoedukacija duševnih bolesnika kroz radionice i savjetovališta
- učenje socijalnih vještina duševnih bolesnika, te ostalih kognitivno bihevioralnih tehnika za osposobljavanje za samostalan život
- programe grupne psihoterapije
- savjetovalište prema programu učenja zdravog načina života, prehrane i aktivnosti
- antistigma program u obliku radionice te savjetovališta, povremenog tiskanja brošura i priređivanja priredbi, te edukativnih predavanja za širu javnost
- edukaciju zdravstvenih djelatnika s ciljem senzibilizacije prema duševnim poremećajima i destigmatizacije
- organiziranje tribina i okruglih stolova u školama i radnim organizacijama sa ciljem senzibilizacije i destigmatizacije
- sudjelovanje udruge na stručnim skupovima, te na skupovima udruga u zemlji i inozemstvu, te edukaciju članova udruge

Najnovije informacije i obavijesti nalaze se na WEB stranici:
www.geocities.com/sretnaobitelj2004/baza.html
e-mail: sretnaobitelj2004@yahoo.com

Vjerska služba

U sklopu baroknog Velikog dvorca, na sjeverozapadnom pročelju nalazi se mala kapela, površine oko 18 m². U prošlosti je služila za vjerske potrebe vlasnika grada, a kasnije i za mještane Popovače. Od 1946. do travnja 2003. godine bila je zatvorena. Danas se u kapeli održavaju misna slavlja, te se na taj način posvećuje značajna pažnja duhovnim potrebama naših bolesnika. Posjećuje ih župnik župe Popovača, vlč. Nikola Sanjković.

Planovi i razvoj i specifične potrebe

Duševne bolesti i poremećaji danas predstavljaju jedan od prioritarnih javno zdravstvenih problema, kako kod nas tako i u svijetu. Zbog relativno visoke prevalencije, početka javljanja već u mlađoj odrasloj dobi, ozbiljnog narušavanja kvalitete života samog bolesnika, ali i njegove obitelji, potrebno je intenzivirati aktivnosti na području zaštiti mentalnog zdravlja.

Neuropsihijatrijska bolnica "Dr. Ivan Barbot" Popovača zauzima značajno mjesto u sustavu zaštite mentalnog zdravlja Republike Hrvatske. Iako ima status županijske bolnice zbrinjava bolesnike s širokog područja od ruba "zagrebačkog prstena" do istočne granice Hrvatske, ali i iz Zagreba i drugih krajeva Hrvatske. U Zavodu za forenzičku psihijatriju liječe se foreznični bolesnici iz cijele Hrvatske.

U sklopu reorganizacije zdravstva u RH nastavlja se i reorganizacija i službe za zaštitu mentalnog zdravlja. Sukladno suvremenim kretanjama u svjetskoj psihijatriji, sve je više naglasak na zaštiti mentalnog zdravlja u zajednici / psihijatrija u zajednici /. Takvim modelom bolnica se otvara prema vanjskoj sredini, radi se više na preventivi i psihosocijalnoj rehabilitaciji. U tu svrhu bolnica nastavlja dijagnostički i terapijski rad u svojim ambulantomama.

Stavlja se poseban naglasak na: dnevnu bolnicu, polikliničke službe, zbrinjavanje akutnih pacijenata, zbrinjavanje nebrojivih pacijenata / foreznička psihijatrija /, te rad ambulante za djecu i adolescente.

Najavljeni postupak akreditacije i kategorizacija hrvatskih bolnica stavlja pod našu ustanovu nove zadatke, a za njihovu realizaciju temelj su visokostručni kadrovi. Potrebno je nastaviti kontinuirani rad na poboljšanju kvalitete kako stručnog rada, tako i na poboljšanju uvjeta smještaja naših bolesnika. Radi toga u tijeku je izrada plana reorganizacije službe na Odjelu urgentne psihijatrije, te Odjela prvih psihoza čime ćemo riješiti značajan broj poteškoća u svakodnevnom radu s našim pacijentima.

U razvoju internističke i neurološke dijagnostike i liječenja napravljen je projekt završetka medicinske opreme, za čiju realizaciju očekujemo pomoć Sisačko-moslavačke županije / decentralizirana sredstva / ali i Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi RH.

Jedna od osnovnih orijentacija u budućnosti je dovršenje Zavoda za forenzičku psihijatriju. Na taj način bi poboljšali kvalitetu našeg rada i značajno pridonijeli poboljšanju psihijatrijskog zbrinjavanja nebrojivih bolesnika. Naime, sadašnja popunjenost Zavoda je od 98 - 100%, uz povremene periode prekobrojnih pacijenata, što direktno ovisi i o upućivanju pacijenata preko nadležnih sudova. Završetkom Zavoda, kao i sanacijom postojećih odjela, posteljni kapaciteti bi se povećali za 80 postelja, što bi imalo veliki utjecaj na perspektivu ne samo Zavoda već i cijele Bolnice.

Plan i program razvoja bolnice s aspekta glavne sestre bolnice

Zakon o sestinstvu donesen je 2003. godine, te osnovana Hrvatska komora medicinskih sestara. Tijekom 2004. godine najznačajnija događanja su bila usmjerena na program trajne edukacije i stručnog usavršavanja medicinskih sestara, iste godine je sačinjen program edukacije za 2005. godinu na nivou Sisačko-moslavačke županije, koja se održavaju po ustaljenom redoslijedu. Isto tako je organizirana edukacija i na razini bolničkih odjela. Iste aktivnosti poduzimat ćemo i tijekom slijedećih godina. Zakon o sestinstvu obavezuje nas na primjenu sestriinske dokumentacije

(sestrinske anamneze, te planova zdravstvene njege). U našoj ustanovi radi Povjerenstvo za sestrinske dijagnoze čija je svrha da se obrade psihijatrijske dijagnoze, te da se ponude standardizirani obrasci koji bi pomogli medicinskim sestrama i tehničarima u razumijevanju primjene planova zdravstvene njege.

Nadalje, aktivnosti su usmjerene na školovanju viših medicinskih sestara. Na visokoj zdravstvenoj školi u tijeku je školovanje 7 medicinskih sestara, što će nam biti od velike važnosti obzirom na zakonsku odredbu da je viša medicinska sestra voditelj tima za zdravstvenu njegu i jedino ona je kompetentna za planove zdravstvene njege. Donošenjem Zakona o sestrinstvu i osnivanjem Hrvatske komore medicinskih sestara, sestrinstvo je postalo profesija, te ćemo naše aktivnosti usmjeravati ka tom cilju. Zakon o sestrinstvu govori o medicinskoj sestri za upravljanje kvalitetom, no ono će morati proći edukaciju iz tog segmenta. U našoj ustanovi kontinuirano se radi na unapređenju kvalitete. Izrađeni su protokoli za invazivne sestrinske postupke kako bi se mogućnost infekcije svela na minimum. Također su napisani postupnici za zbrinjavanje bolesnika za određene zarazne bolesti, protokoli za čišćenje i dezinfekciju na bolničkim odjelima, a prema odjelima su usmjerene aktivnosti prema HACCP sustavu /Sustav samokontrole kod pripreme hrane/. Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi je izdalo smjernice prema kojim će se pratiti kvaliteta sestrinskog rada. To su suzbijanje bolničkih infekcija i oštećenja integriteta kože. U tom dijelu napravljeno je mnogo no i na dalje ćemo pratiti najnovija dostignuća i primjenjivati ih u svakodnevnom radu.

U skladu s primjenom Zakona o osobama sa duševnim smetnjama, te Zakona o pravima klijenata radimo na izradi evidencija i protokola primjene fizičke sile i sputavanje klijenata. Priprema se protokol za pristanak bolesnika na određene dijagnostičke i terapijske postupke. Kontinuirano se radi na poštivanju i privatnosti dostojanstva klijenata kroz svakodnevne aktivnosti uz unapređenje uvjeta boravka klijenata u našoj ustanovi.

Iskustva tijekom i nakon Domovinskog rata

U vrijeme Domovinskog rata i borbe za nezavisnost Hrvatske, iako nije direktno zahvaćena ratnim operacijama, Bolnica živi sa svakodnevnim uzbunama, odlascima u sklonište, noćnim zamračenjima te detonacijama koje dopiru sa područja Banovine i Zapadne Slavonije...

Autobus s djelatnicima iz Zagreba prolazio je kroz tri zone uzbunjivanja, ali je svaki dan na rad u Bolnicu dovozio liječnike i druge stručnjake. Dolazak autobusa nije izostao niti jedan dan i rad u bolnici se odvijao nesmetano, bez obzira na specifične uvjete koje je nametala tadašnja ratna situacija..

Djelatnici Bolnice aktivno su se uključili u obranu Domovine, neki kao aktivni borci u redovima Hrvatske vojske, a drugi kao pripadnici sanitetskih službi kao potpora vojnim postrojbama i to na području Hrvatske Dubice, Jasenovca, Novske, Kutine.

Stručni rad Bolnice tijekom perioda Domovinskog rata bio je usmjeren na prevenciju i liječenje nepoželjnih psihičkih reakcija u izvanrednim uvjetima s jedne strane, te na rad s prognanim i izbjeglim osobama s druge strane.

U navedene aktivnosti bili su uključeni timovi psihijatara, psihologa i socijalnih radnika koji su aktivno radili u Bolnici, ali i izvan nje, u prognaničkim naseljima, ustanovama u kojima su liječeni i rehabilitirani ranjenici, vrlo usko surađujući i s drugim institucijama (Centrima za soc. skrb, školama i dr.). Odjel za neuroze i granična stanja postaje centralni odjel u Bolnici za prihvata i liječenje osoba s posttraumatskim stresnim poremećajem (PTSP). Naglasak u terapiji ratnih veterana stavlja se na psihoterapijski pristup (kroz različite oblike individualne i grupne psihoterapije), ali i kroz druge vidove liječenja (psihofarmakološko, socioterapijsko).

Na tom odjelu je od početka Domovinskog rata do danas liječeno preko 3000 oboljelih od PTSP-a.

Nakon evakuacije psihijatrijskih ustanova direktno zahvaćene ratnim operacijama (Pakrac, Zemunik, Petrinja, Jakeš, Mostar) značajan dio njihovih bolesnika smješta se u Bolnicu Popovača, koja je tada pružila smještaj za 200-tinjak bolesnika. Za skupinu od tridesetak teških psihičkih, ali i tjelesno gotovo životno ugroženih bolesnika iz Jakeša (BIH) u Bolnici se organizira tzv. "izolacija", kako u prvo vrijeme intenzivnih infekcija probavnog trakta i dišnog sustava ne bi ugrozili zdravlja drugih bolesnika.

Zajedno s bolesnicima evakuiranim iz pakračke bolnice u Popovaču dolazi i skupina liječnika (psihijatara, internista, neurologa) koji se uključuju u rad Bolnice, te slijedi jačanje internističke i neurološke službe u Bolnici. Uz te pojačane aktivnosti odvijao se i onaj dio rada Bolnice koji se odnosio na već ranije hospitalizirane bolesnike čiji psihički poremećaji i bolesti nisu u uskoj vezi s ratnim događanjima (kronični psihijatrijski bolesnici).

Kontakt osoba:

dr. Marina Kovač, psihijatar

Neuropsihijatrijska bolnica "Dr. Ivan Barbot"

Popovača, Vinogradska 55

tel. 044 669 102

fax. 044 679 005

e-mail: bolnica-popovaca@sk.htnet.hr

www.npbp.hr